

Svar på motion från Markus Allard (ÖrP) – Sluta slösa pengar på konst

Markus Allard (ÖrP) har lämnat in en motion om att Region Örebro län ska sluta köpa konst för skattepengar och påbörja en utförsäljning av redan inköpta konstverk.

Ärendet har remitterats till servicenämnden för beredning.

Konst behöver inte bara bestå av ”tavlor på väggar” eller skulpturer utan kan även uttryckas i färg, form, ljud och ljus och användas som orienterande syfte som till exempel färgslingor i golv och på väggar för att underlätta för patienter att hitta rätt. Det kan även ingå som en del i ett byggnadselement som till exempel en växtvägg, en undertaksplatta, ett glasparti eller virtuella fönster.

Konst har stor betydelse för kulturen och är därmed en viktig del för Region Örebro län. I FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna förtydligas människans rätt till kultur och Region Örebro län ska bidra till det. I Örebro läns regionala utvecklingsstrategi 2022 – 2030, som beslutats av Regionfullmäktige, framgår bland annat följande ” ett rikt utbud av kultur och ett fritt kulturliv är en central del i ett demokratiskt samhälle som också bidrar till en attraktiv livsmiljö och en hållbar samhällsutveckling. Kultur ger människan möjligheter att utvecklas och främjar hälsa och lärande” Den regionala utvecklingsstrategin belyser kulturens betydelse för reflektion och insikt om eget och andras människors liv och förutsättningar. Det regionala ansvaret för kulturen betonas och att det ska vara en del i det regionala utvecklingsarbetet, att ett rikt utbud av kultur kan bidra till social sammanhållning och en attraktivare livsmiljö. Vidare framgår det att regionalt finansierade kulturaktörer bland annat ska utgöra en grund för att länets invånare ska få del av kultur av hög kvalitet och att ett rikt utbud av kultur och ett fritt kulturliv således är en central del i ett demokratiskt samhälle som också bidrar till en attraktiv livsmiljö och en hållbar samhällsutveckling.

Konst i vårdmiljö används både för att skapa lugna miljöer och öka välbefinnandet för de patienter och anhöriga som vistas i lokalerna av olika

anledningar. Det finns anledning att anta att tillgången till konst i vårdmiljöer kan bidra till läkandet eller lindrandet för sjuka människor. Konst kan vara ett sätt att få igång ett samtal som kan öppna upp för att kunna prata om mer allvarliga saker. Den tidigare synen på konst som dekoration har mer och mer övergivits till förmån för synen på att konsten numer är en källa till eftertanke och reflektion.

Konsten i region Örebro län kan delas in i *byggnadsanknuten konst* och *lös konst*.

Vad gäller *byggnadsanknuten konst* så är den skapad för att fungera i en särskild miljö och ses som fast egendom, den utgör således en del av fastigheten.

Byggnadsanknuten konst är en del av fastighetsinvesteringarna och ingår i verksamhetens hyreskostnader och utgår ifrån den ”enprocentsregel” som tillämpas utifrån ett beslut av Örebro läns landstingsfullmäktige 1967, § 232. Det beslutet innebar att den tidigare principen från 1953, att avsätta en viss del av byggnadskostnaderna vid nybyggnation till konstnärlig utsmyckning, beslutades och att den genomsnittliga avsättningen borde utgöra en procent. Utöver det beslutades även att avsätta en viss summa till kompletterande utsmyckning av nybyggnationer som fått ringa eller ingen utsmyckning och att skapa en konstinköpsorganisation vars syfte var att verkställa inköp av konst och i övrigt följa den konstnärliga utsmyckningen av landstingets byggnader.

Ovanstående innebär att idag har regionservice Område fastigheter uppdraget att bevaka och verkställa ”enprocentsregeln” vid om-, till- och nybyggnationer. I detta arbete har en praxis utarbetats att tillämpa regeln vid byggprojekt som har en beräknad totalbudget överstigande fem miljoner kronor. Under åren 2018 – 2022 har 0,51 procent av tilldelad investeringsbudget nyttjats för byggnadsanknuten konst.

Lös konst ska kunna cirkulera i olika verksamheter och placeras ut i olika verksamheter samt fördelas efter behov och tillgång på konstverk. Konstsamlingen i Region Örebro län består sammanlagt av 17 847 konstverk och förvaltas av konsthandläggare inom Område fastigheter. Vid utplaceringen måste val av material och motiv anpassas efter verksamheternas specifika behov. Budget för lös konst prövas av servicenämnden årligen. För år 2023 uppgick summan till två miljoner kronor.

Sedan en tid tillbaka sker en utförsäljning av lös konst som bedöms vara otillgänglig av olika skäl. Det kan till exempel bero på att konsten anses eller uppfattas som ”mörk och dyster”, att den har politisk framtoning eller att den av olika skäl uppfattas ha olämpliga motiv. Försäljning sker genom Auktionshuset i Örebro och intäkten för försäljningen tillfaller Område fastigheter.

Konsten i Region Örebro läns byggnationer ingår som en viktig och självklar del när miljöerna utformas, de ska ta hänsyn till jämlikt, jämställt och tillgänglighet. Det ska utformas utifrån barn och ungas perspektiv och ska bidra till att miljöerna upplevs som inkluderande. Detta oavsett om konsten utgörs av byggnadsanknuten konst eller lös konst. Med anledning av det bedöms inte förslaget i motionen leda till förbättrade förutsättningar för länets invånare.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår servicenämnden att regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta att avslå motionen.

För Region Örebro län

Alesia Goncharik
Ordförande i servicenämnden